

УДК 364.4:159.9:005.336.2

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.18>

**Оксана ЛЯЩ**

доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціальної роботи, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, Україна, 21001

**ORCID:** 0000-0002-1317-4398

**Researcher ID:** AAE-5005-2022

**Тетяна РЕДЬКО**

кандидат медичних наук, лікар психіатр-нарколог, психотерапевт, МК «Віта Медікал», вул. Зої Гайдай, 5а, м. Київ, Україна, 01001

**ORCID:** 0009-0000-3698-1937

**Інна ЧУХРІЙ**

доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціальної роботи, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, Україна, 21001

**ORCID:** 0000-0002-6189-7873

**Researcher ID:** ABB-4783-2021

**Бібліографічний опис статті:** Лящ, О., Редько, Т., Чухрій, І. (2026). Сучасні методи соціального консультування з використанням супервізії у роботі з різними категоріями клієнтів. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 140–148, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.18>

## СУЧАСНІ МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ СУПЕРВІЗІЇ У РОБОТІ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ

У статті розглянуто сучасні підходи до соціального консультування та визначено роль супервізії у підвищенні ефективності професійної діяльності соціальних працівників у роботі з різними категоріями клієнтів. Актуальність дослідження зумовлена зростанням потреби у професійній соціальній допомозі в умовах сучасних суспільних викликів, зокрема соціально-економічних змін, воєнних подій, міграційних процесів, підвищення рівня психологічного стресу та соціальної вразливості населення. У цих умовах особливої ваги набуває удосконалення методів соціального консультування та впровадження сучасних професійних підходів до роботи з різними категоріями клієнтів, такими як внутрішньо переміщені особи, сім'ї у складних життєвих обставинах, люди з інвалідністю, ветерани, молодь, особи похилого віку та представники інших соціально вразливих груп.

Проаналізовано сучасні наукові дослідження, присвячені проблематиці соціального консультування, розвитку супервізії та використанню інноваційних підходів у соціальній роботі. Встановлено, що у сучасній науковій літературі значна увага приділяється інтеграції травма-інформованих, цифрових, короткострокових та громадсько-орієнтованих методів консультування. Особливе значення надається супервізії як важливому механізму професійної підтримки соціальних працівників, що сприяє підвищенню якості соціальних послуг, розвитку професійних компетентностей, формуванню рефлексивного мислення та запобіганню професійному вигоранню.

У статті розкрито теоретичні засади соціального консультування, проаналізовано наукові підходи зарубіжних і українських дослідників до проблеми професійної допомоги клієнтам у складних життєвих обставинах. Охарактеризовано основні методи соціального консультування, зокрема індивідуальне, групове, сімейне, кризове, онлайн-консультування та консультування громад. Обґрунтовано значення супервізії як інструменту професійної підтримки соціальних працівників у роботі з різними категоріями клієнтів.

Поєднання сучасних методів соціального консультування із супервізійною підтримкою сприяє підвищенню ефективності соціальної роботи, розвитку професійних компетентностей фахівців соціальної сфери та покращенню якості соціальних послуг.

**Ключові слова:** соціальне консультування, соціальна робота, супервізія, методи соціального консультування, професійна підтримка соціальних працівників, соціальні послуги, різні категорії клієнтів, громада.

© О. Лящ, Т. Редько, І. Чухрій, 2026



Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

**Oksana LIASHCH**

*Doctor of Psychological science, Professor at the Department of Psychology and Social work, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, 32 Ostrozkoho str., Vinnytsia, Ukraine, 21001*

**ORCID:** 0000-0002-1317-4398

**Researcher ID:** AAE-5005-2022

**Tetiana REDKO**

*Candidate of Medical Sciences, Psychiatrist-Narcologist, Psychotherapist, MC «Vita Medical», 5A Zoia Haidai str., Kyiv, Ukraine, 01001*

**ORCID:** 0009-0000-3698-1937

**Inna CHUKHRII**

*Doctor of Psychological Sciences, Professor, Professor at the Department of Psychology and Social Work, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, 32 Ostrozkoho str., Vinnytsia, Ukraine, 21001*

**ORCID:** 0000-0002-6189-7873

**Researcher ID:** ABB-4783-2021

**To cite this article:** Liashch, O., Redko, T., Chukhrii, I. (2026). Suchasni metody sotsialnoho konsultuvannia z vykorystanniam supervizii u roboti z riznymy katehoriiami kliientiv [Modern methods of social counselling using supervision in work with different categories of clients]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 1, 140–148, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.18>

## MODERN METHODS OF SOCIAL COUNSELLING USING SUPERVISION IN WORK WITH DIFFERENT CATEGORIES OF CLIENTS

The article examines modern approaches to social counselling and identifies the role of supervision in improving the effectiveness of social workers' professional activities when working with different categories of clients. The relevance of the study is determined by the growing need for professional social assistance under contemporary societal challenges, including socio-economic changes, wartime events, migration processes, increased psychological stress, and the social vulnerability of the population. Under these conditions, improving the methods of social counselling and implementing modern professional approaches to working with different categories of clients become especially important. These categories include internally displaced persons, families in difficult life circumstances, people with disabilities, veterans, youth, elderly people, and other socially vulnerable groups.

The article analyzes recent scientific studies devoted to the issues of social counselling, the development of supervision, and the use of innovative approaches in social work. It is established that modern scientific literature pays considerable attention to the integration of trauma-informed, digital, short-term, and community-oriented counselling methods. Special attention is given to supervision as an important mechanism of professional support for social workers, which contributes to improving the quality of social services, developing professional competencies, fostering reflective thinking, and preventing professional burnout.

The paper reveals the theoretical foundations of social counselling and analyzes the scientific approaches of foreign and Ukrainian researchers to the problem of providing professional assistance to clients in difficult life situations. The main methods of social counselling are characterized, including individual counselling, group counselling, family counselling, crisis counselling, online counselling, and community counselling. The importance of supervision as a tool for professional support of social workers in working with different categories of clients is substantiated.

The combination of modern methods of social counselling with supervisory support contributes to increasing the effectiveness of social work, developing the professional competencies of social work specialists, and improving the quality of social services.

**Key words:** social counselling, social work, supervision, methods of social counselling, professional support of social workers, social services, different categories of clients, community.

**Постановка проблеми.** У сучасних умовах розвитку суспільства значно зростає потреба у професійній соціальній допомозі різним категоріям населення. Соціально-економічні зміни, воєнні події, міграційні процеси, зростання рівня психологічного стресу та соціальної вразливості населення актуалізують необхідність удосконалення методів соціаль-

ного консультування. Особливої важливості набуває впровадження сучасних підходів до роботи з різними категоріями клієнтів – внутрішньо переміщеними особами, сім'ями у складних життєвих обставинах, людьми з інвалідністю, ветеранами, молоддю, особами похилого віку та представниками вразливих соціальних груп.

Одним із важливих інструментів підвищення ефективності соціального консультування є використання супервізії. Супервізія сприяє професійному розвитку соціальних працівників, підвищує якість надання соціальних послуг, допомагає запобігати професійному вигоранню, а також забезпечує дотримання етичних стандартів у роботі з клієнтами. Вона дозволяє фахівцям аналізувати складні випадки, удосконалювати професійні навички та знаходити ефективні рішення у роботі з окремими особами, сім'ями та громадами.

Крім того, сучасна соціальна робота все більше орієнтується на міждисциплінарний підхід, активне залучення ресурсів громади та розвиток партнерства між різними соціальними інституціями. У цьому контексті застосування сучасних методів соціального консультування у поєднанні із супервізією стає важливим чинником підвищення якості соціальної підтримки населення.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення професійних підходів до соціального консультування, підвищення ефективності роботи соціальних працівників та розвитку системи супервізійної підтримки у роботі з різними категоріями клієнтів і громадами.

#### **Аналіз останніх досліджень і публікацій.**

У сучасних наукових публікаціях проблематика соціального консультування дедалі частіше розглядається у зв'язку з підвищенням якості соціальних послуг, міждисциплінарною взаємодією, травма-інформованим підходом і професійною підтримкою фахівців через супервізію. Окремий напрям становлять дослідження, присвячені оцінюванню інструментів і моделей супервізії: у *scoping review* С. Лі (Лі, 2024), що охопила 59 вимірвальних інструментів супервізії за 1984–2023 роки, підкреслено потребу в більш надійних та стандартизованих підходах до оцінки супервізійної практики, а у публікаціях 2024 року, присвячених розвитку програм підготовки супервізорів соціальної роботи, наголошено на значенні структурованого супервізійного навчання для підтримки якості допомоги клієнтам.

Зарубіжні автори також акцентують увагу на галузевій і міжпрофесійній специфіці супервізії. Зокрема, систематичний огляд А. Гур (Гур, 2025) у сфері роботи з людьми з інва-

лідністю показав, що супервізія впливає не лише на професійну стійкість фахівця, а й на якість клієнт-орієнтованих рішень, тоді як огляд S. McGuinness та співавт. (Макгінес, 2024) засвідчив зростання ролі міжпрофесійної супервізії в комплексному супроводі клієнтів. Дослідження впливу ефективної клінічної супервізії на професійний розвиток практиків також підтверджують її зв'язок із рефлексією, професійною впевненістю та якістю втручання.

Окремий блок сучасних праць стосується оновлення методів консультування. У міжнародній літературі посилюється інтерес до травма-інформованих, цифрових, нарративних і короткострокових моделей допомоги. *Scoping review* 2024–2025 років демонструють, що травма-інформований підхід дедалі частіше інтегрується в соціальну роботу як базова рамка консультування в роботі з уразливими групами, а цифрові формати консультування та дистанційного супроводу розглядаються як перспективні для розширення доступу до послуг, особливо для клієнтів, які живуть у кризових або віддалених умовах.

В українському науковому полі останні дослідження зосереджені переважно на психосоціальній підтримці населення в умовах війни, розвитку громадо-орієнтованих сервісів та методичному забезпеченні дистанційного консультування. Так, у праці В. Вуса та співавт. (Вус, 2024) обґрунтовано потребу в інтегрованій моделі психосоціальних послуг у громаді, що поєднує психологічну підтримку, соціальні сервіси та міжсекторальну взаємодію. Методичні рекомендації українських дослідників 2024 року присвячені телефонному та онлайн-консультуванню фахівців соціальної роботи в умовах воєнного часу. Крім того, у новітніх узагальненнях про соціальну роботу в Україні під час війни акцентовано на розвитку практик стійкості громад, гендерно чутливих і психосоціальних інтервенцій.

Вагомими є і прикладні публікації міжнародних організацій щодо України. Матеріали UNICEF за 2024–2025 роки показують зростання попиту на індивідуальне та групове консультування, мобільні команди, онлайн-платформи, психосоціальний супровід дітей, сімей, внутрішньо переміщених осіб та громад, що постраждали від війни. Такі публікації не лише фіксують актуальні потреби клієнтських

груп, а й підтверджують необхідність професійної супервізії для фахівців, які працюють в умовах високого емоційного навантаження та складних випадків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає підстави стверджувати, що соціальне консультування сьогодні розвивається в напрямі інтеграції травма-інформованих, цифрових, короткострокових і громадо-орієнтованих методів, а супервізія розглядається як необхідна умова професійної якості, етичності й профілактики вигорання. Водночас недостатньо розкритими залишаються питання системного поєднання сучасних методів соціального консультування із супервізією в роботі саме з різними категоріями клієнтів і громадами в українському контексті, що й зумовлює доцільність подальших наукових розвідок.

**Метою статті є** аналіз сучасних методів соціального консультування та визначення ролі супервізії у підвищенні ефективності професійної діяльності соціальних працівників у роботі з різними категоріями клієнтів.

**Виклад основного матеріалу.** Теоретичні засади соціального консультування формувалися під впливом різних наукових підходів, які розвивалися у психології, соціальній роботі та педагогіці. Сучасні концепції соціального консультування поєднують гуманістичні, психодинамічні, когнітивно-поведінкові та інтегративні підходи, що дозволяє ефективно працювати з різними категоріями клієнтів і враховувати їхні соціальні, психологічні та культурні особливості.

Значний внесок у розвиток теорії консультування зробили зарубіжні науковці. Зокрема, Карл Роджерс (Роджерс, 1957) розробив клієнт-центровану модель консультування, у якій основна увага приділяється особистості клієнта, його внутрішнім ресурсам і здатності до саморозвитку. На думку дослідника, ефективність консультативного процесу залежить від створення атмосфери довіри, емпатії та безумовного прийняття клієнта. Такий підхід став основою гуманістичної традиції у консультуванні та значно вплинув на розвиток сучасної соціальної роботи.

Вагомий внесок у розвиток теоретичних основ консультування зробив Джон Маклеод (Маклеод, 2002), який розглядав консультування як процес професійної допомоги, спрямований на підтримку особистісного розвитку

людини, подолання кризових ситуацій та прийняття ефективних життєвих рішень. У своїх працях дослідник підкреслює важливість взаємодії між консультантом і клієнтом, а також необхідність використання різних методів залежно від конкретної ситуації.

Важливе місце у розвитку теорії консультування займає когнітивно-поведінковий підхід, представлений у працях таких дослідників, як Аарон Бек (Бек, 2008) та Альберт Елліс (Елліс, 2006) Вони розглядали проблеми людини через призму її переконань і способів мислення. Відповідно до цього підходу, зміна ірраціональних переконань і формування більш конструктивних моделей поведінки сприяє вирішенню психологічних і соціальних труднощів.

Окреме значення для соціальної роботи має розвиток інтегративних підходів до консультування. Зокрема, Аллен Айві (Айві, 2024) розробив концепцію мікронавичок консультування, яка передбачає використання різних комунікативних технік для побудови ефективної взаємодії з клієнтом. Такий підхід дозволяє соціальному працівникові адаптувати консультативний процес до індивідуальних потреб клієнта.

В українській науковій думці питання соціального консультування також активно досліджуються. Значний внесок у розвиток теорії соціальної роботи зробила І. Д. Зверева, яка розглядала соціальне консультування як важливу технологію соціальної допомоги, спрямовану на підтримку людини у складних життєвих обставинах та активізацію її внутрішніх ресурсів (Зверева, 2006). Дослідниця підкреслювала важливість індивідуального підходу до клієнта та необхідність розвитку професійної компетентності соціальних працівників.

Питання методів соціального консультування розкривала А. Й. Капська, яка розглядала консультування як одну з провідних технологій соціальної роботи, що сприяє вирішенню соціальних проблем особистості, сім'ї та громади. У своїх працях вона акцентує увагу на значенні міжособистісної взаємодії між соціальним працівником і клієнтом, а також на важливості використання різних методів допомоги залежно від потреб клієнта (Капська, 2005).

Вагомий внесок у розвиток теорії соціальної роботи зробила О. В. Безпалько, яка досліджувала технології соціальної роботи та механізми підтримки різних соціальних груп.

У її працях соціальне консультування розглядається як процес професійної взаємодії, спрямований на підвищення рівня соціальної адаптації клієнтів і сприяння їхньому особистісному розвитку (Беспалько, 2012).

У сучасній практиці соціальної роботи супервізії розглядається як один із важливих механізмів забезпечення професійної підтримки фахівців та підвищення якості надання соціальних послуг. У процесі соціального консультування супервізії сприяє професійному розвитку соціальних працівників, формуванню рефлексивного мислення, удосконаленню професійних навичок та підвищенню ефективності роботи з різними категоріями клієнтів.

У науковій літературі супервізії визначається як спеціально організований процес професійної взаємодії між більш досвідченим фахівцем – супервізором і соціальним працівником, спрямований на аналіз професійної діяльності, обговорення складних випадків у роботі з клієнтами та розвиток професійних компетентностей. Зарубіжні дослідники розглядають супервізії як важливий елемент професійного супроводу соціальної роботи.

Зокрема, Janet Seden підкреслює, що супервізії є необхідною складовою професійної практики соціального працівника, оскільки вона дозволяє аналізувати складні ситуації, що виникають у процесі роботи з клієнтами, та сприяє розвитку професійної рефлексії. На думку дослідниці, супервізії виконує не лише контролюючу, а й підтримуючу функцію, допомагаючи фахівцям уникати професійного вигорання (Седен, 1999).

Подібної позиції дотримується Malcolm Raupe, який зазначає, що супервізії є важливим інструментом забезпечення якості соціальної роботи. У своїх працях він наголошує на тому, що систематичний супервізійний супровід допомагає соціальним працівникам підвищувати рівень професійної компетентності та ефективніше застосовувати різні методи соціального консультування (Пейн, 2020).

Суттєвий внесок у дослідження супервізії зробив також Alfred Kadushin, який розглядав її як процес професійного керівництва та підтримки, що поєднує адміністративну, освітню та підтримуючу функції. На думку дослідника, супервізії сприяє формуванню професійних стандартів соціальної роботи, а також

допомагає фахівцям ефективніше реагувати на складні соціальні проблеми клієнтів (Кадущин, 2014).

У працях українських дослідників супервізії також розглядається як важливий інструмент професійного розвитку соціальних працівників. Зокрема, І. Д. Зверева підкреслює значення супервізії для підвищення професійної компетентності фахівців соціальної сфери та покращення якості соціальних послуг. На її думку, супервізії сприяє формуванню професійної культури соціального працівника та розвитку його здатності до самоаналізу (Зверева, 2006).

Проблематику супервізії у соціальній роботі також розглядала А. Й. Капська, яка зазначала, що супервізії допомагає фахівцям аналізувати власну професійну діяльність, визначати ефективні методи роботи з клієнтами та підвищувати рівень професійної відповідальності (Капська, 2005). Дослідниця наголошує, що супервізійна підтримка є важливою умовою забезпечення професійної якості соціальних послуг.

У сучасній практиці соціальної роботи виділяють кілька основних функцій супервізії:

- адміністративна функція, яка передбачає контроль за дотриманням професійних стандартів і нормативних вимог;
- освітня функція, спрямована на розвиток професійних знань, умінь і навичок соціального працівника;
- підтримуюча функція, що допомагає зменшити рівень професійного стресу та запобігти професійному вигоранню;
- рефлексивна функція, яка сприяє аналізу професійної діяльності та підвищенню ефективності роботи з клієнтами.

Відповідно, супервізії є важливим елементом професійної діяльності соціального працівника та відіграє значну роль у процесі соціального консультування. Її використання сприяє підвищенню якості соціальних послуг, розвитку професійної компетентності фахівців та ефективнішій допомозі різним категоріям клієнтів.

У сучасній практиці соціальної роботи *соціально-консультування* виступає одним із ключових інструментів надання допомоги людям, які опинилися у складних життєвих обставинах. Розвиток соціальної сфери, зміни у суспільстві та поява нових соціальних викликів

зумовлюють необхідність застосування різноманітних методів консультування, які спрямовані на підтримку клієнтів, активізацію їхніх внутрішніх ресурсів та підвищення рівня соціальної адаптації.

У науковій літературі зазначається, що ефективність соціального консультування значною мірою залежить від правильного вибору методів роботи з клієнтами. На думку Gerard Egan, консультативний процес повинен сприяти усвідомленню клієнтом власних проблем, визначенню цілей і пошуку шляхів їх досягнення (Іган, 2023). Такий підхід передбачає активну участь клієнта у процесі вирішення власних труднощів.

John McLeod підкреслює, що сучасне консультування має інтегративний характер і поєднує різні теоретичні підходи та практичні методи, що дозволяє адаптувати процес допомоги до індивідуальних потреб клієнтів. Водночас Allen Ivey наголошує на важливості використання мікронавичок консультування, які сприяють ефективній комунікації між консультантом і клієнтом.

У практиці соціальної роботи можна виділити кілька основних методів соціального консультування.

Одним із найбільш поширених є *індивідуальне консультування*, яке передбачає безпосередню взаємодію соціального працівника з клієнтом. У процесі такої роботи фахівець допомагає клієнтові усвідомити проблему, визначити можливі варіанти її вирішення та прийняти відповідне рішення. Цей метод широко використовується у роботі з людьми, які перебувають у кризових ситуаціях, сім'ями у складних життєвих обставинах, внутрішньо переміщеними особами та іншими соціально вразливими групами.

Важливе місце займає *групове консультування*, яке передбачає роботу з групою людей, що мають подібні проблеми або переживають схожі життєві труднощі. Такий метод сприяє обміну досвідом між учасниками групи, формуванню взаємної підтримки та розвитку соціальних навичок. Групове консультування часто застосовується у роботі з молоддю, людьми, які пережили кризові ситуації, або представниками соціально вразливих категорій населення.

Ще одним важливим напрямом є *сімейне консультування*, яке спрямоване на вирішення

конфліктів у сім'ї, покращення взаємин між членами родини та створення сприятливого психологічного клімату. У процесі такого консультування соціальний працівник допомагає членам сім'ї краще зрозуміти один одного, визначити причини конфліктів і знайти шляхи їх конструктивного вирішення.

Особливого значення у сучасних умовах набуває *кризове консультування*, яке застосовується у ситуаціях, коли клієнт переживає сильний емоційний стрес або травматичні події. Метою такого консультування є стабілізація емоційного стану клієнта, надання психологічної підтримки та допомога у подоланні кризової ситуації.

З розвитком інформаційних технологій значного поширення набуло *онлайн-консультування*, яке передбачає використання цифрових засобів комунікації для надання соціальної допомоги. Цей метод дозволяє забезпечити доступ до соціальних послуг для людей, які проживають у віддалених громадах або не мають можливості звернутися до соціальних служб особисто.

У контексті роботи з громадами важливим є *громадське консультування*, яке спрямоване на активізацію ресурсів громади, підвищення рівня соціальної згуртованості та залучення громадян до вирішення соціальних проблем. Такий підхід сприяє розвитку партнерства між соціальними службами, громадськими організаціями та місцевими громадами.

Для кращого розуміння особливостей сучасних методів соціального консультування доцільно представити їх у вигляді узагальнюючої таблиці.

Сучасні методи соціального консультування характеризуються різноманітністю підходів і форм роботи з клієнтами. Їх ефективне використання сприяє підвищенню якості соціальних послуг, розвитку професійних компетентностей соціальних працівників та покращенню соціальної підтримки різних категорій населення.

У сучасній соціальній роботі супервізія виступає важливим інструментом професійної підтримки фахівців, які здійснюють соціальне консультування різних категорій клієнтів. Її застосування сприяє підвищенню якості надання соціальних послуг, удосконаленню професійних навичок соціальних працівників

**Основні методи соціального консультування та їх застосування**

Метод консультування	Основна характеристика	Категорії клієнтів
Індивідуальне консультування	Робота соціального працівника з клієнтом один на один	особи у складних життєвих обставинах
Групове консультування	Робота з групою клієнтів, що мають подібні проблеми	молодь, внутрішньо переміщені особи
Сімейне консультування	Допомога у вирішенні сімейних конфліктів	сім'ї, подружні пари
Кризове консультування	Допомога у кризових та травматичних ситуаціях	постраждали від стресових подій
Онлайн-консультування	Використання цифрових засобів комунікації	клієнти з віддалених громад
Громадське консультування	Робота з ресурсами громади	місцеві громади

та розвитку їхньої здатності до рефлексії і аналізу власної професійної діяльності.

Особливість соціальної роботи полягає в тому, що фахівці щоденно стикаються зі складними життєвими ситуаціями клієнтів, що можуть включати соціальні конфлікти, кризові стани, психологічні травми, бідність, соціальну ізоляцію або дискримінацію. У таких умовах супервізія дозволяє соціальному працівникові отримати професійну підтримку, обговорити складні випадки, визначити ефективні стратегії допомоги клієнтам і уникнути професійного вигорання.

У роботі з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах, супервізія допомагає соціальним працівникам аналізувати причини сімейних конфліктів, визначити ефективні методи втручання та розробляти індивідуальні плани соціальної підтримки. Обговорення випадків під час супервізійних зустрічей дозволяє фахівцям краще зрозуміти динаміку сімейних відносин і підібрати відповідні методи консультування.

У роботі з внутрішньо переміщеними особами та людьми, які пережили травматичні події, супервізія має особливе значення. Соціальні працівники, які надають допомогу таким клієнтам, часто стикаються з емоційно складними ситуаціями, пов'язаними з втраченою житла, соціальних зв'язків, безпекою та адаптацією до нових умов життя. Супервізія дозволяє фахівцям аналізувати власні емоційні реакції, отримувати професійну підтримку та визначити найбільш ефективні методи консультування.

У процесі роботи з людьми похилого віку супервізія допомагає соціальним працівникам враховувати специфічні потреби цієї категорії

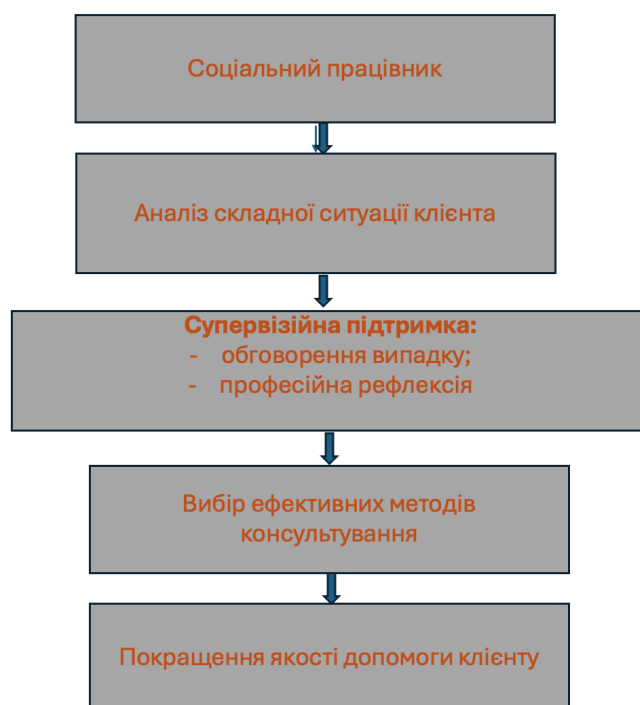
клієнтів, зокрема питання соціальної ізоляції, погіршення стану здоров'я, самотності та потреби у соціальній підтримці. Під час супервізійних зустрічей фахівці можуть обговорювати складні випадки, пов'язані з організацією догляду, психологічною підтримкою та покращенням якості життя людей похилого віку.

Особливо важливою є супервізія у роботі з молоддю та підлітками, які можуть переживати труднощі у соціальній адаптації, конфлікти з батьками або однолітками, проблеми самоідентифікації та професійного самовизначення. Супервізійна підтримка допомагає соціальним працівникам ефективніше використовувати методи консультування, спрямовані на розвиток соціальних навичок, підвищення самооцінки та формування відповідальної поведінки.

У роботі з людьми з інвалідністю супервізія сприяє підвищенню рівня професійної компетентності соціальних працівників у питаннях соціальної інтеграції, захисту прав клієнтів та забезпечення доступу до соціальних послуг. Аналіз практичних випадків під час супервізії дозволяє розробляти більш ефективні стратегії підтримки та соціальної адаптації таких клієнтів (Лящ, 2025).

Для узагальнення ролі супервізії у роботі з різними категоріями клієнтів можна представити наступну схему.

Таким чином, використання супервізії у роботі з різними категоріями клієнтів є важливим чинником підвищення ефективності соціального консультування. Вона сприяє професійному розвитку соціальних працівників, покращує якість соціальних послуг та забезпечує більш результативну допомогу людям, які потребують соціальної підтримки.



**Рис 1. Модель використання супервізії у соціальному консультуванні**

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** Проведений теоретичний аналіз наукових джерел та практичних підходів до соціального консультування дає підстави стверджувати, що сучасна соціальна робота потребує використання ефективних методів професійної допомоги, які спрямовані на підтримку різних категорій клієнтів та громад. Соціальне консультування виступає важливим інструментом професійної діяльності соціального працівника, що дозволяє сприяти вирішенню соціальних, психологічних та комунікативних проблем клієнтів, активізувати їхні внутрішні ресурси та підвищувати рівень соціальної адаптації.

У ході дослідження було встановлено, що застосування сучасних методів соціального консультування, таких як індивідуальне, групове, сімейне, кризове та онлайн-консультування, сприяє підвищенню ефективності соціальної допомоги та забезпечує можливість комплексної підтримки різних категорій населення. Важливим чинником підвищення якості соціального консультування є використання супервізії, яка забезпечує професійну

підтримку соціальних працівників, сприяє розвитку їхніх професійних компетентностей, формуванню рефлексивних навичок та запобігає професійному вигоранню. Супервізія відіграє значну роль у вдосконаленні професійної діяльності соціальних працівників, оскільки дозволяє аналізувати складні випадки роботи з клієнтами, удосконалювати методи консультування та підвищувати якість надання соціальних послуг. Її застосування є особливо важливим у роботі з уразливими групами населення, зокрема сім'ями у складних життєвих обставинах, внутрішньо переміщеними особами, людьми з інвалідністю, молоддю та людьми похилого віку.

Перспективи подальших наукових досліджень можуть бути пов'язані з поглибленим вивченням особливостей використання супервізії у різних напрямках соціальної роботи, розробленням інноваційних моделей супервізійної підтримки фахівців соціальної сфери, а також дослідженням ефективності застосування цифрових технологій у процесі соціального консультування.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Гладиш М., Заверико Н., Лещенко О., Соловйова Т. Консультування у соціальній сфері як інструмент соціального проектування: теоретико-методологічний аналіз. *Вісник Humanitas*. 2025. №6. С. 37–47. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.5>

2. Зверева І. Д. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 316 с.
3. Ляц О. Особливості соціального консультування людей з інвалідністю в часи кризи. *Особистість та екологічні проблеми*. 2025. №4(4). С. 54–61. [https://doi.org/10.31652/2786-6033-2025-4\(4\)-54-61](https://doi.org/10.31652/2786-6033-2025-4(4)-54-61)
4. Соціальне суспільство: організація, безпека, публічне управління / за заг. ред. В. Бебика та Н. Мякушко : монографія. Варшава – Київ: Талком, 2025. 272 с. DOI: <https://doi.org/10.36994/978-617-8352-70-7-2025-272>
5. Тюптя Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика. Київ: Знання, 2018. 574 с.
6. Соціальна робота з різними категоріями населення у територіальній громаді: українські реалії та міжнародний досвід: колективна монографія / В. Поліщук, Н. Горішна, Г. Слозанська та ін. Тернопіль: «ЗапаПрінт» 2018. 219 с.
7. Li C. Measurement tools for supervision in social work: A scoping review. *The Clinical Supervisor*. 2024. Vol. 43(2). P. 120–138. DOI: <https://doi.org/10.1080/07325223.2024.2389043>
8. McGuinness S., O'Connor M., O'Brien K. Interprofessional supervision in social work practice. *Social Work Education*. 2024. Vol. 43(4). P. 512–526. DOI: <https://doi.org/10.1080/02615479.2024.2319251>
9. Trevithick P. Revisiting the knowledge base of social work: A framework for practice. *British Journal of Social Work*. 2008. Vol. 38(6). P. 1212–1237. DOI: <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcm026>
10. Beddoe L., Davys A. Challenges in professional supervision: Current themes and models for practice. *Aotearoa New Zealand Social Work*. 2016. Vol. 28(4). P. 33–44. DOI: <https://doi.org/10.11157/anzswj-vol28iss4id295>
11. O'Donoghue K., Tsui M. Towards a professional supervision culture: The development of social work supervision. *International Social Work*. 2015. Vol. 58(1). P. 3–17. DOI: <https://doi.org/10.1177/0020872813497388>
12. Rogers C. R. The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting Psychology*. 1957. Vol. 21(2). P. 95–103. DOI: <https://doi.org/10.1037/h0045357>

#### REFERENCES:

1. Hladysh, M., Zaveryko, N., Leshchenko, O., & Soloviova, T. (2025). Konsultuvannia u sotsialnii sferi yak instrument sotsialnoho proiektuvannia: teoretyko-metodolohichniy analiz [Counselling in the social sphere as a tool of social project design: theoretical and methodological analysis]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 6, 37–47. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.5> [in Ukrainian].
2. Zvierieva, I. D. (2006). *Sotsialna pedahohika: teoriia i tekhnolohii* [Social pedagogy: theory and technologies]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury [in Ukrainian].
3. Liashch, O. (2025). Osoblyvosti sotsialnoho konsultuvannia liudei z invalidnistiu v chasy kryzy [Features of social counselling for people with disabilities during times of crisis]. *Osobystist ta ekolohichni problemy*, 4(4), 54–61. [https://doi.org/10.31652/2786-6033-2025-4\(4\)-54-61](https://doi.org/10.31652/2786-6033-2025-4(4)-54-61) [in Ukrainian].
4. Bebyk, V., & Miakushko, N. (Eds.). (2025). *Sotsialne suspilstvo: orhanizatsiia, bezpeka, publichne upravlinnia* [Social society: organization, security, public administration]. Warsaw – Kyiv: Talkom. <https://doi.org/10.36994/978-617-8352-70-7-2025-272> [in Ukrainian].
5. Tiuptia, L. T., & Ivanova, I. B. (2018). *Sotsialna robota: teoriia i praktyka* [Social work: theory and practice]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
6. Polishchuk, V., Horishna, N., Slozanska, H., et al. (2018). *Sotsialna robota z riznymy katehoriiamy naseleennia u terytorialnii hromadi: ukraïnski realii ta mizhnarodnyi dosvid* [Social work with different categories of population in the territorial community: Ukrainian realities and international experience]. Ternopil: ZazaPrint [in Ukrainian].
7. Li, C. (2024). Measurement tools for supervision in social work: A scoping review. *The Clinical Supervisor*, 43(2), 120–138. <https://doi.org/10.1080/07325223.2024.2389043>
8. McGuinness, S., O'Connor, M., & O'Brien, K. (2024). Interprofessional supervision in social work practice. *Social Work Education*, 43(4), 512–526. <https://doi.org/10.1080/02615479.2024.2319251>
9. Trevithick, P. (2008). Revisiting the knowledge base of social work: A framework for practice. *British Journal of Social Work*, 38(6), 1212–1237. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcm026>
10. Beddoe, L., & Davys, A. (2016). Challenges in professional supervision: Current themes and models for practice. *Aotearoa New Zealand Social Work*, 28(4), 33–44. <https://doi.org/10.11157/anzswj-vol28iss4id295>
11. O'Donoghue, K., & Tsui, M. (2015). Towards a professional supervision culture: The development of social work supervision. *International Social Work*, 58(1), 3–17. <https://doi.org/10.1177/0020872813497388>
12. Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting Psychology*, 21(2), 95–103. <https://doi.org/10.1037/h0045357>

Дата першого надходження статті до видання: 14.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.05.2026